

Alv-selvityshankkeen kuuleminen

Markku Ojala ja Janne Fredman

- Tässä esitetyt kommentit ovat luonteeltaan lähinnä kysymyksiä - asioita jotka on perusteltua täsmentää valmisteluvaiheessa ja viestiä riittävän yksityiskohtaisesti ilmoitusvelvollisille, ohjelmistoyrityksille, verkkolaskuoperaattoreille ja tilitoimistoille
- Kysymykset ovat relevantteja myös VIDA-hankkeen myötä tulevan rajat ylittävän kaupan ilmoitusvelvollisuuden osalta
- Näkemykset ja kysymykset perustuvat *pk-yritysten* ja niiden ohjelmistojen ja toimintamallien tuntemukseen

Transaktiokohtaisen arvonlisäverotiedon hyödyntämisen tarkoitusperät?

- Karkeaa mallinnusta tavara- ja palvelukaupan rahavirroista maiden ja yritysten välillä?
- Yrityskohtaista analyysiä esimerkiksi verovalvonnan kohdentamiseen?
- Tietoa verotuspäätösten (tai -ehdotusten pohjaksi)?
 - Vrt. Verohallinnon pohdinnat arvonlisäveroehdotuksesta muutama vuosi sitten
- Käyttötarkoituksella on suuri merkitys sillä, miten suurta oikeellisuutta ilmoitukselta vaaditaan ja
- Suuri vaikutus kauppatapoihin, prosesseihin ja järjestelmiin

Transaktiokohtaisen ilmoittamisen kohteet?

- Myyntilaskutus
- Verkkokauppa?
- Vähittäiskaupassa tapahtuva myynti yrityksille?
- Henkilöstön yritysten puolesta tekemät ostot?

Vaatimus eurooppalaisen standardin mukaisesta verkkolaskutuksesta

- Myyntilaskujen osalta valmiudet ovat hyvät suunniteltu aikataulu huomioiden
- Myynti verkkokaupassa?
 - Nykyisin AVL 209 f § mukainen kuitti ja/tai tilausvahvistus tai muu KPL vaatimukset täyttävä tosite
- Myynti vähittäiskaupassa?
 - Nykyisin AVL 209f § mukainen kuitti

Mahdollinen maan sisäisten kauppatapahtumien ilmoitusvelvollisuus vs VIDA vs Yrityksen digitalous -hanke

- VIDA-direktiivin mukaan mahdollisessa maan sisäisten kauppatapahtumien ilmoitusvelvollisuudessa ja ilmoittamisessa tulee noudattaa samoja vaatimuksia ja menettelyjä kuin rajat ylittävien kauppatapahtumien osalta
 - Tämän tulee koskea myös tulkintaa siitä, mitkä kauppatavat ja –tapahtumat ovat ilmoitusvelvollisuuden piirissä
- Yrityksen digitalous –hankkeessa on keskusteltu yritysten velvoitteesta ilmoittaa liiketapahtumat Verohallinnolle rakenteisessa muodossa
 - Tämä ei saa luoda päällekkäistä ilmoitusvelvollisuutta tai rinnakkaista ilmoitusvelvollisuutta transaktiokohtaisen alv-ilmoittamisen kanssa

Ajatuksia myyntilaskutuksesta

- Transaktiokohtaisen arvonlisäveroilmoituksen tuottaminen lähetetyistä ja vastaanotetuista verkkolaskuista on varsin suoraviivaista, kunhan ohjelmistoihin on toteutettu ilmoituksen muodostus ja lähetys.
- Hyvityslaskujen laatiminen, laskujen tietojen korjaaminen ja alennusten käsittely aiheuttavat varmasti soveltamishaasteita ja toimintamallien muutoksia, mutta niihin löydetään ratkaisut ja toimintamallit
- Kappalemääräisesti noin puolet yrityksistä (pääsääntöisesti hyvin pieniä kotimarkkinayrityksiä) eivät hyödynnä yhteiskäyttöisiä järjestelmiä, vaan tiedot viedään taloushallintoon manuaalisesti
 - Julkishallinnon, ohjelmistoyritysten ja tilitoimistojen työn helpottamiseksi mahdollinen kansallinen lainsäädäntö kannattaisi säätää 1-2 kahden vuoden siirtymäajalla rajat ylittävien tapahtumien ilmoitusvelvollisuuden jälkeen

Seuraavat huomiot ja kysymykset perustuvat *oletuksiin ja yksittäisiin havaintoihin* verkkokaupan toimintamallien ja järjestelmien valmiuksista transaktiokohtaisen arvonlisäveroilmoittamisen edellyttämien tietojen keruuseen

- Tunnistaako myyjä rajat ylittävässä kaupassa luotettavasti ostajan kotimaan tai ostajan oikeudellisen aseman (luonnollinen henkilö, oikeushenkilö)?
- Maan sisäisessä kaupassa tarpeet ym. tietojen luotettavalle keräämiselle ovat olleet vieläkin rajallisemmat

Ostajan saama kuitti lienee usein AVL 209f § mukainen sisällöltään kevennetty, joten tarvetta kerätä transaktiokohtaisen ilmoittamisen edellyttämiä tietoja ei ole ollut

Ostajan kotimaan/toimitusmaan ja ostajan oikeudellisen statuksen luotettava tunnistaminen ja tallentaminen edellyttäneen isoja muutoksia järjestelmiin.

Ajatuksia yritysmyynnistä vähittäiskaupassa

Yritykset ostavat laajamittaisesti yrityksen kortilla ja satunnaisemmin käteisellä hyödykkeitä vähittäiskaupan toimipisteistä

- Ostajan asemaa (yritys vai kuluttaja) ei selvitetä kassalla
- Aseman selvittäminen ja kirjaaminen järjestelmiin olisi melkoinen järjestelmämuutos ja arkeen vaikuttava toimintamallien muutos
- Ostajan saama kuitti nykyisellään AVL 209f § mukainen sisällöltään kevennetty, joten kaikkia transaktiokohtaisen ilmoittamisen edellyttämiä tietoja ei nykyisellään kerätä
- Ostaja ei välttämättä tallenna taloushallintoonsa myyjän y-tunnusta

Ilmoituksissa epäjatkuvuuskohtia ilman toimintamallien muutoksia

Ajatuksia henkilöstön yrityksen puolesta tekemistä ostoista

- Osa yritysten välisestä kaupankäynnistä tapahtuu työntekijän oman talouden kautta - työntekijä ostaa myyjältä ja veloittaa kulun työnantajaltaan kululaskulla
 - Majoitus, matkustus, ravitsemuspalvelut, pienhankinnat
- Myyjä ei tiedä hankinnan päätyvän arvonlisäverovelvolliselle taholle
 - Kuitissa yleensä AVL 209f § mukaiset tiedot
- Valtaosassa tapauksia ostajan kirjanpidossa kululaskulta ei tallenneta myyjän y-tunnusta järjestelmään - tämä ei usein ole edes mahdollista

Monia mahdollisuuksia epäjatkuvuuskohtiin

Muita huomioita ja ehdotuksia

Ilmoitusvelvollisen tekemä ilmoitus tulee voida tuottaa useammasta järjestelmästä

- Moni yhtiö käyttää laskutuksessaan useita eri järjestelmiä. Suurella yrityksellä voi olla jopa yli 10 erillistä laskutusjärjestelmää. Yrityksen tulee voida tarvittaessa tuottaa ja lähettää transaktiokohtainen ilmoitus kustakin järjestelmästä erikseen. Eri laskutusjärjestelmien tuottamien ilmoitussanomien konsolidointi yhdeksi ilmoitukseksi edellyttäisi kallista ohjelmistokehitystä ja aiheuttaisi myös mahdollisesti riskejä ilmoituksen viivästymiselle säädetyistä ilmoitusajasta. Sama koskee ostolaskujen käsittelyä, koska monessa suuressa yhtiössä eri liiketoimintayksiköillä on erillinen pääkirjanpito
- Usein yritys laskuttaa itse myyntilaskunsa, mutta ostolaskut käsitellään tilitoimiston tarjoamassa järjestelmässä. Tällöin saman yrityksen ostot ja myynnit tulee voida ilmoittaa eri sanomalla.

Mikroyrityksille verkkopalvelu ilmoittamista varten

- Verohallinnon tulisi tuottaa esimerkiksi OmaVeroon verkkopalvelu, jossa ilmoituksen edellyttämät tiedot voi syöttää käsin.
- Monet mikroyritykset hoitavat laskutusta ja ostolaskujen käsittelyä manuaalisesti tai omilla järjestelmillään tai verkkopankissa.
- Vertailun vuoksi PRH toteuttaa verkkopalvelun, jossa yrityksen edustaja voi syöttää käsin tiedot, joista palvelu tuottaa rakenteisen tilinpäätöksen.
- Vaikka tavoite on sujuva järjestelmästä järjestelmään tapahtuva ilmoittaminen, on ainakin alkuvaiheessa suotavaa olla myös manuaalinen vaihtoehto eli verkossa oleva syöttölomake.

Ilmoituksen tiedostomuotona XBRL GL

- En ole löytänyt direktiiviluonnoksesta ilmoituksen tiedostomuotoa tai sanomakuvausta
- Jos muoto on vielä säätämättä, XBRL GL (sovellettuna) olisi suositeltava
- XBRL GL on maailmalla ja EU:ssa laajasti käytössä oleva liiketapahtumien ja kirjausten esitysstandardi. Se on myös kansallisesti Yrityksen digitalous – hankkeessa valittu suomalaiseksi taloushallinnon tapahtumatason esitysstandardiksi. XBRL GL –standardi soveltuu todennäköisesti hyvin ilmoitussisällön vaatimuksiin ja sen käyttö transaktiokohtaisen ilmoituksen tiedostostandardina tukee standardin käyttöönottoa laajemminkin Suomessa ja EU:ssa.

- Jos ilmoitukseen liittyvistä viiveistä määrätään sanktioita, sanktioiden tulee perustua ainoastaan ilmoituksen viiveisiin ja perusteettomiin puutteisiin. Laskun tietojen (myynnin tietojen) muuttaminen hyvityslaskujen avulla on osa normaalia taloushallinnon prosessia, joten myöhemmin tehtyjen korjausten vuoksi ei sanktioita voida määrittää.
- Sanktioiden tulee olla kohtuullisia ja ilmoitusvelvollisuuden alkuvaiheessa tulisi olla sanktoton ajanjakso.

Loppupäätelmiä kotimaan myynnin transaktiokohtaisesta ilmoittamisesta 1/2

- Vaatimus eurooppa normin mukaiseen verkkolaskutukseen ja transaktiokohtaiseen arvonlisävero ilmoittamiseen pakottaa käytännössä laskutus-, verkkokauppa- ja taloushallinto-ohjelmistojen toimittajia kehittämään valmiudet eurooppa normin mukaiseen laskutukseen (verkkolaskuformaatit UBL tai Finvoice/TEAPPSXML versiot 3.0) sekä transaktiokohtaisen ilmoituksen toteuttamiseen. Näin yrityksille ja tilitoimistoille tulee käytännössä valmiudet tuottaa ilmoitus myös kotimaan myynneistä.
 - Palveluyritysten ja vähittäiskaupan kassajärjestelmiin valmiuksia ei välttämättä tule

Loppupäätelmiä kotimaan myynnin transaktiokohtaisesta ilmoittamisesta 2/2

Seuraavat arviot on tehty sillä oletuksella, että velvoite arvonlisäveron yhteenvetoilmoitukseen poistuu ja yritykset tuottavat jatkossa vain perinteisen kuukausiarvonlisäveroilmoituksen (tilityksen pohjaksi) ja transaktiokohtaisen ilmoituksen (valvonnan pohjaksi).

- Transaktiokohtainen ilmoittaminen lisää hallinnollista taakkaa kotimarkkinayrityksille, jotka hoitavat itse taloushallintonsa
- Tilitoimistot hoitavat yleensä sekä kotimarkkinayrityksiä että sisäkauppaa harjoittavia – jos ilmoitusprosessi on toimiva, saattaa olla selkeämpää jos transaktiokohtainen ilmoitus tehdään kaikista asiakasyrityksistä
 - Asia edellyttää tarkempaa analyysiä
- Transaktiokohtaisen ilmoittamisen ulottaminen esimerkiksi yrityksille suunnattuun myyntiin vähittäiskaupassa ja henkilöstön suorittamiin ostoihin olisi huomattava ja kansalaisillekin näkyvä hallinnollisen taakan lisäys

Ehdotus julkishallinnon, ilmoitusvelvollisten, ohjelmistoyritysten, verkkolaskuoperaattorien ja tilitoimistojen yhteistyöryhmästä

- VIDAn tuoma transaktiokohtainen alv-ilmoittaminen mahdollisine kansallisine ilmoitusvelvollisuuksineen on kokoluokaltaan ja haastavuudeltaan tulorekisterin käyttöönottoon vertautuva hanke, joka edellyttää ymmärrystä ja toimintamallien muutoksia arvoketjun kaikilta toimijoilta – koko ketjun on toimittava sujuvasti yhteen.
- Sujuva käyttöönotto vaatii tarkempaa soveltamisohjeistusta sekä EU-tasolla että kansallisesti.
- Käyttöönottoa tulee valmistella huolella julkishallinnon ja yksityisen sektorin yhteistyönä. Pohjaksi tarvitaan laadukasta ja käytännön tilanteet ja soveltamishaasteet kattavaa viranomaisohjeistusta.
- Taloushallintoliitto kokoaa mielellään keskusteluihin tilitoimistoja sekä pk-sektorin ohjelmistotaloja.